DOI COȚCARI
SAU
PĂZIȚI-VĂ DE RĂI CA DE FOC

Comedie într-un act

1849

Textul piesei Doi coțcari *există în două versiuni nu mult deosebite între ele: una este cuprinsă în ms. 1452 din Biblioteca Academiei R.P.R., ff. 110—136, iar cealaltă în ziarul* Portofoliul romîn, II. *Prima este o copie care datează din timpul vieții autorului (1849) și este făcută la Teatrul din Pitești. Cea de a doua este mai nouă. Am urmat deci manuscrisul pentru că acesta, datînd din timpul vieții autorului, poate fi mai aproape de original. Deosebirile dintre cele două provin din lipsa unor 'arii în manuscris și schimbarea numelor personajelor și înmulțirea indicațiilor de regie în textul tipărit, cele mai însemnate dintre ele au fost înregistrate în note.*

Față de ms. 1452, textul ediției noastre prezintă unele deosebiri. Copia este destul de neglijent făcută Numele personajelor, de pildă, variază uneori chiar în aceeași scenă: Andricu *este și* Andronie, Tinca *apare și cu numele* Catinca, *iar* Mândica *se mai numește și* Marghioala. *De asemenea apar și multe inconsecvențe grafice, forme duble și triple ale cuvintelor .* deaca, daca, dacă; căți, cauți; pe, pă *etc., numerotarea scenelor, către sfîrșit, este greșită. În această privință, textul tipărit în* Portofoliul romîn *este mai îngrijit.*

Cu excepția formei deaca *la care am renunțat, considerînd-o grafie tradițională fără valoare fonetică, noi nu am încercat să înlăturăm aceste inconsecvențe, prețioase pentru studierea limbii textului de față. Am unificat însă numele personajelor, după cum apar ele în* Portofoliul romîn, *dat fiind faptul că ms. 1452 folosește numai prescurtări neconcludente (K. A. = Coconul Andricu sau Andronic?; K. M. = Cocoana Mândica sau Marghioala?)*

O altă particularitate a manuscrisului este notarea lui ă *cu* i. *Apar astfel forme ca:* îl de m-a văzut copilă, îsta, *alături de* ăl, ăsta. *Noi am păstrat această grafie caracteristică.*

Nu am respectat însă grafii ca înas *(= în nas),* înișe *(= în niște) pe care le-am transcris prin dublarea consoanei* n. *Pe* ia *l-am transcris după vocala* e *prin* ea. ceialaltă *a fost scris:* ceealaltă. *Grupul grafic* gi, *notînd pe* ghi, *nu pe* gi, *a fost redat cu această valoare care corespunde notării chirilice* ги *(=ghi).*

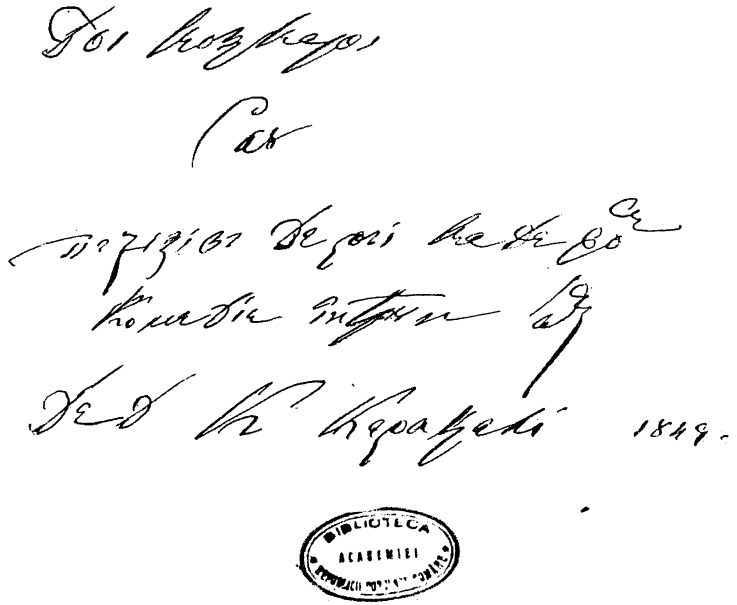

Pagina de titlu în manuscrisul *Doi coțcari sau Păziți-va de răi ca de foc*

Bibl. Acad. R. P. R.

PERSOANELE

D. Andricu, proprietar din Focşani
Cocoana Mândica, soţia sa
Evgheniţa, fiica lor
Grigore, amantul Evgheniţii, stonacealnic
Catinca, vara Evgheniţii
Costaiche, supt nume Bordicescu, împeţitu Evgheniţii, coţcar
Alecu[1], supt nume Nicolae , fecioru Burdicescului, coţcar
Ioan, feciorul lui Andricu
Un tist de dorobanţi[2]
Mai multe slugi ale casii[3]
(Stena se petreçe la Focşanii Valahiei, anul...)

ACTUL I

STENA I-a[4]

La ridicarea cortinii, să vede *Nicolae* măsluind cărţi de joc pe o masă.

Nicolae : Fante de pică, opt ochi de caro, riga de cupă, nouă ochi de pică, damă de caro, fante de pică, damă de spati, rigă de caro. E ! iată-mă gata acum ; iar deseară, pîrleală

---

1 PR : Teodor.
2 PR. continuă : *Un ciauş de dorobanţi*
3 Continuă : *soldaţi.*
4 In *Portofoliul romîn* scena începe cu :

Aria no. 1

Iată ţîrgu se deschide,
Masa verde se întinde,

la boieri, pîrleală la ciocoi, pîrleală la ciocoi boieri, negustorii boieri, la boierii negustori, sameşi, parasameşi, ispravnic, paraispravnic; şi dimineaţă, călătorie bună... Bravo! Tată Nicolae! Bravo, nene Burdicescu; la Iaş cu sănătate, bani noi, noroc nou. Acolo sîntem munteni, la Bucureşti moldoveni. În Iaş mă fac eu stăpîn, în Bucureşti este el; pînă să ne descoperim, Dumnezeu ştie ce să mai întîmplă; ori eu mă-nsor şi-l procopsesc şi pe dînsul, ori el să-nsoară şi mă procopseşte pe mine... Nici o neguţătorie nu e mai bună, nici o tovărăşie mai dreaptă, cîştig şi pagubă pe din doo şi pe loc; 6 luni unu stăpîn, 6 altul; pă drum şi-n casă d-opotrivă; iată, este [1] trei ani tocmai astăzi, şi eu am mai mult decît trei mii de galbeni. Cînd îi număr [2] fac şase, ca şi un popă [3], mă spovedesc, îmi iau canonul, mă grijesc, îmi iau numele mieu din botez, Nichifor [4] Procopie şi întru din nou în lume... *(S-aude un zgomot din casă, ca de farfurii sparte.)* Oare ce-o fi asta?... La loc logofete Nicolae. *(Să trage d-oparte şi stă în picere* [5]*.)*

Vino, rigă, de m-ajută!
Vino, fante, as de cupă!

Vino damă! Vino, rigă!
Un supus al tău te strigă!
Tu la mulţi dai ocrotire,
Ca un rigă cu simţire. } bis

Soarta cu îmbelşugare
A-mpărţit la mic şi mare
Cu o mînă-ndurătoare,
Minte, bani sau alte-odoare.

Mie-mi dă ca prăvălie
Faro, stosul, coţcărie,
Vino, dar, iubite rigă,
Un supus al tău te strigă. } bis

[1] PR: *sînt.*
[2] Probabil: *în număr.*
[3] PR: *Cînd le-oi face, chem un pop.*
[4] PR: *Nicolae.*
[5] PR: *picioare.*

Cocoana Mândica *(fără a-l vedea)*[1]: Carnacsi! Bată-te Dumnezeu. *(Intră în ştenă urmată de fecioru Ion, care ţine în mîini nişte hîrburi.)* Ticălosule! Mai afurisit om decît tine, n-am mai văzut; pe ce pui mîna, foc!

Ion: Ei, aş, foc! D-apoi cîte perechi de mîini trebuie să am? Ţine colea! na şi asta! na şi asta! vezi bine că-mi cade!

Cocoana Mândica: Ei, carnacsi! Mergi la dracu! *(Către Nicolae.)* Logofete, la cîte ceasuri obicinuieşte stăpînul dumitale să cineze?...

Nicolae: Oricînd îl poftește cineva la masă.

Ion: Bun obicei. *(Către stăpînă-sa.)* Hîrburile-astea unde le pui?

Cocoana Mândica: Bagă-ţi-le în ochi, ticălosule. Ieşi afar'!

Ion: Bine. *(Să duce şi să întoarce.)* În piftii să pui usturoi?

Cocoana Mândica *(către Nicolae)*: Logofete, obicinuieşte stăpînă-tău usturoi?

Nicolae: Cîteodată; şi-apoi el mănîncă ce găseşte; nu prea e anevoios; decît numai să fie poftit la masă.

Cocoana Mândica *(către Ion)*: Să pui, şi bagă de seamă cheftelele să fie umflate, bine prăjite, şi varza să nu mi-o faci potroacă... Aid', marş la cuhnie!

Ion: La cuhnie, şi dupăprînz pe capră. *(Iese.)*

ŞTENA A DOO

Cei de sus[2]

Cocoana Mândica: Apropie-te, logofete! Eu tot îţi cătam vreme să te întreb ceva.

---

[1] PR: *d-afară.*

[2] PR: *Cucoana Mândica, Nicolae. Aria no. 2. Cucoana Mândica:*

Vai de mine ce natură,
O s-ajung să-mi ies din minte.

Nicolae *(apart)* : Ei ! Ţin-te acu bine. *(Tare.)* Ce poruncești cocoană ?

Cocoana Mândica : De mult slujești pe coconu Burdicescu ?

Nicolae : Cam de vro trei jumătăți de an.

Cocoana Mândica : Adică de un an și jumătate ?

Nicolae *(apart)* : Să mă prostesc nițel. *(Tare.)* Ei, cam așa ! La noi, vezi dumneata coconiță, merge anul altfel ; eu sînt tocmit cu jumătatea. *(Aparte)* Jumătatea cealaltă este el la mine.

Cocoana Mândica : Fie, tot atît ! dumnealui, am auzit, că are o vie la Moldovă, are o moșioară în ținutu Băcăului ; după cum spune, să vede că e om cu stare bună.

Nicolae : Da, prea bună ; pă moșia dumisale, umblă acum să statornicească un tîrg de vite.

Cocoana Mândica : Bravo ! Vezi, asta îmi place... îmi place...

Nicolae : Vitele ?... Și dumisale îi plac.

Cocoana Mândica : Ba oamenii cari își caută propietățile.

Nicolae : O ! cît despre asta, dumnealui este cunoscut în toată Moldova. Caută și pe a dumisale și pe ale streinilor. Noi ținem vro patru moșii cu arendă. La schela Galaților, unu este d-nu Burdicescu, cunoscut de toți neguțătorii. E, cum am zice, boier-negustor. Banii d-lui nu mucezesc niciodată, totdeauna îi prenoiește. El nu este obicinuit ca alții să-și ție banii în nelucrare. Lucrează cu dinșii și printr-înșii mai toate interesele sale ; știe să dea prețu cel adevărat banilor și cunoaște lumea în care trăiește !

Cocoana Mândica : Vezi așa ! parcă mă-ngraș, auzîndu-te vorbind astfel ; zice cineva ca să mai crează lumii. Eu despre

---

S-aibi o slugă cască gură,
Un năuc ce nu te simte.

Fără vreme se zbîrcește
Un obraz oricît de tînăr,
De necaz se vestejește
Și devine drac din înger.

dumnealui am auzit felurite vorbe. Ba zău, ce e și lumea asta; să nu vază un om că se bucură de o cinste, de o prietenie, că îndată i să face vrăjmașe.

Nicolae: Coconiță, gura lumii numai groapa o astupă. Slugile pentru stăpîni sînt mai bune decît oricare altul și mai cu seamă o slugă ca mine. Uite, eu spui tot despre stăpînul meu, știu că n-am de ce a mă rușina, și povestea vorbii: lasă lumea să vorbească, numai punga să tot crească.

Cocoana Măndica: Numai puica să trăiască.

Nicolae: Eu, vezi, eu nu prea îndrăznii s-o zic tocmai așa și o întorsei. Ș-apoi și întoarsă tot prinde loc: cînd punga crește, puica trăiește.

Cocoana Măndica: Știi că ești nostim? *(Aparte.)* Băiatul îsta nu prea e de lepădat și mai că... *(Tare.)* Nicolae, încheind căsătoria cu stăpînă-tău, o să te cer să te lase mie, să mai schimbi norocu... Ce zici?

Nicolae *(aparte)*: Baba m-au luat la cchi! ai să ne prostim și mai mult. *(Tare.)* Cu toate că numai p-un rob îl trece cineva din mînă în mînă, dar fiindcă văz că dumneata ești o cocoană rară, o cocoană care știe ce va să zică să ridici un om din pulbere, unde e alungat de noroc, mă supui și sînt gata să te slujesc toată viața dumitale și chiar și pă lumea ceealaltă, daca și acolo sînt cocoane și au trebuință de slugi.

Cocoana Măndica *(aparte, cătînd cu amor la el)*: Ei, nătărău e nostim de tot. *(Tare.)* De unde ești de loc, Nicolăiță?

Nicolae *(apart)*: S-a-ngroșat gluma! *(Tare.)* Coconiță, eu de fel sînt romîn-sîrb, adecă corci; m-au născut mumă-mea, în călătorie, așa că nu poci să hotărăsc locu; dar sînt fecior de oameni; tată-mieu dintîi a fost pescar, pe urmă să făcu slujbaș că era om deștept, Dumnezeu să-l ierte.

Cocoana Măndica: Da ce, nu mai trăiește?

Nicolae: De vro opt ani.

Cocoana Măndica: Dar rude ceva nu mai ai?

Nicolae: Ba dăstule, bată-le purdalnicu, ș-apoi tot unu și unul! Dar de, ce să zicem, rudele în ziua de astăzi nu prea să

gîndesc la alţii; ei caută numai atunci pe orfan cînd le rămîne ceva avere, pe care să se facă epitrop s-o toace, altfel îţi închid uşa în nas, ba de multe ori să leapădă fără ruşine. Aşa e lumea, coconiţă dragă! Ai în pungă, ai prieteni, ai rude, ai cinste; n-ai în pungă, n-ai nimic, eşti blestemat, ticălos, nemernic, eşti ocolit de toţi [1].

Cocoana Măndica: Vorbeşti de minune. Aşa, dragu meu băiete. da poate să te sileşti să te alături de vreo casă unde să-ţi poţi face o stare, să-ţi petreci tinereţile mai în veselie şi bătrîneţile mai cu odihnă... Vezi, la mine o să le găseşti toate.

SŢENA III

Ion şi cei de sus [2]

Ion: Cuconiţă, iaca ce-a adus Manda [3] *(ţiind o hartie în mînă)* de la coconiţa Tinca.

Cocoana Măndica *(luînd răvaşu)*: Aci e ea?

Ion: Mi-l puse în mînă şi zbură parcă fu năbădăioasă.

Cocoana Măndica *(citeşte tare)*: „Mătuşico, cu părere de rău îţi vestesc că astă seară nu o să mă poci ţinea de vorbă. Trăsura noastră s-au fărîmat şi pe mine m-au lăsat la vămeşoaie". *(Către Ion.)* Mă, pune caii la caleaşcă.

Ion: Înţeleg.

---

[1] PR continuă:

Aria no. 3

Cînd ai în pungă, cocoană dragă,
Lumea te iubeşte, cu toţi te întreabă.
Prieteni, rude, găseşti îndată,
Chiar nerozia ţi-e lăudată.

De neam, ştiinţă, nu mai întreabă,
Toţi zic: acesta e om de treabă.
E cu ştiinţă, cu iscusinţă,
Căci are galbeni în punguliţă.

Dar cînd moneda de tot lipseşte,
Atuncea lumea te ocărăşte;
Atunci, ştiinţă şi omenie
Se socotesc gogomanie.

[2] PR: *Aceiaşi, Ion ţiind o hîrtie în mînă.*

[3] PR: *Safta.*

Cocoana Măndica: Și du-te la vameșu Panait, ia pe coconița Tinca și ad-o aici.

Ion: Înțeleg. Dar daca n-o vrea să vie, să mă întorc singur?

Cocoana Măndica: Ai chef de vorbă, nătărăule? Mișcă unde te trimiț și nu-mi mai face băgare de seamă.

Ion: Coconiță, să mă ierți, dar să mai dai pe la bucătărie, că bucatele sînt așezate la foc și Dumnezeu știe ce s-o alege de dînsele, pînă m-oi întoarce d-acolo.

Cocoana Măndica: O să-ți rup măselele! ț-am zis o dată, pleacă și nu mai trăncăni! Pe seamă te-ai afumat iar?!

Ion: Ba că chiar... ia vezi, acu ai brodit-o.

Cocoana Măndica: Ieși afar', bețivule!

Ion *(ieșind)*: Mulțămim de cinste. Vezi asta e vorba: gol, flămînd și ocărît. *(Iese.)*

SȚENA IV-lea

Cei de sus[1]

Cocoana Măndica: Aid', îl dau afar', prea s-au obrăznicit. Ce lucru dracului este la noi. O slugă cît s-o-nvechi să ticăloșaște. Trebuie să-i schimbi pe tot anul! Vezi ticălosul îsta cîte nu-mi face, dar am prins milă de dînsul; în casa părinților cu el m-am pomenit.

Nicolae: Și vezi, nu prea pare așa de bătrîn!

Cocoana Măndica *(cam atinsă)*: Dar ce, logofete, așa de cotoroanță îți par, încît ai vrea să umble în cîrji îl de m-au văzut copilă?

Nicolae *(aparte)*: S-a atins baba. *(Tare.)* Să mă ierți, coconiță, eu nu am luat-o astfel. Dumneata nu mi-ai spus că ai copilărit cu dînsul...

Cocoana Măndica *(plimbîndu-se și făcînd mișcări cochete)*: M-au mîncat pe mine cine m-au mîncat.

Nicolae *(aparte)*: Desfrînările.

Cocoana Măndica: Dar altfel, m-ai fi văzut și pă mine...

Nicolae *(apart)*: Mai puțin sulemenită.

Cocoana Măndica *(uitîndu-se în oglindă)*: Ca de cîți ani mă socotești, logofete?

---

[1] PR: *Cocoana Măndică, Nicolae.*

Nicolae *(apart)* : Mă încurcă rău baba. *(Tare.)* Ca de vro douăzeci şi şase şi şapte. *(Apar.)* Fără nopţi.

Cocoana Mândica *(linguşită)* : Ager mai eşti la ochi ! Te-ai înşelat cu vrun anişor ; acum, la Ispas, împlinesc 28 şi întru în 29.

Nicolae : Uite, să-ţi spui drept, pe sufletu meu, coconiţă, nu arăţi de vîrsta asta.

Cocoana Mândica *(mîngîiată)* : Dar să fi fost mai bine trăită, crede-mă că nu m-aş fi dat pe o copilă de 14 ani.

Nicolae : Ce să potriveşte ! chiar acum sînteţi ![1] Cine ar fi nerodu îla care ar face un asemenea schimb ; ar perde trei sute[2] la sută.

Un glas *(afară)* : Coconiţă ! Coconiţă ! Ia vin', vin' mai iute.

Cocoana Mândica : Ce, fa ? Nicolae, nu te duce, mai şezi p-aicea că am să-ţi spui ceva care o să-ţi placă. *(Iese.)*

SŢENA V-lea

Nicolae *(singur)* : Of ! Bine că scăpai de naiba... Mi să urcase sîngele în cap ! Să stai tu să te prosteşti înaintea unei fămei neroade, să răspunzi la toate fleacăriile sale cu ton de încredere, de aprobaţie, de linguşire. De trei ani de cînd trăiesc astă frumoasă viaţă, ast minunat schimb de slugă şi de stăpîn, niciodată nu mi-au venit cu greu ca astăzi. Dar, iar, ce să zic, nici un bine nu ne vine neînsoţit de suferinţă, şi deosebirea sau cîştigu în care mă văz este că suferinţile le priimesc în prefacere, adecă cînd sînt încognito, iar plăcerile chiar în adevărata mea valoare... Socotesc că felul meu de trăire este îl mai brodit şi mai filosofic. Sînt slugă şi stăpîn, şi una şi alta în prefacere. Mă prefac pînă mă voi preface cu totul în aceea ce am fost mai nainte de a fi. Coraj, Nichifore ![3]

Un glas afară : Nicolae ! Mă, nătărăule, unde te-ai vîrît ?

Nicolae : A ! bravo ; iată Burdicescu la vreme, să mai punem la cale cîte ceva.

---

[1] PR : *chiar acum cum sînteţi.*

[2] PR : *30.*

[3] PR : *Alecule !*

Burdicescu *(întrînd repede)* : Ce dracu te-ai făcut, neghiobule? Mă faci de te aștept... *(uitîndu-se prinprejur, cu ton schimbat)* ce, singur ai fost? *(Să îmbrățișează.)* Cum mai mergi? Făcuși nizcarva descoperiri favorabile?

Nicolae : Întîia că gazda îmi face curte.

Burdicescu : Baba? Nu mă-nnebuni!... Bun! cheile sînt în mîna noastră.

Nicolae : Da, însă cu condiție ca asta să nu ție mai mult de două zile; că amorul ăsta mă supără.

Burdicescu : Bine, bine. Gîndesc că două zile ne sînt destul să-i facem să ne ducă doru. Apropo, despre cărți... Pus-ai la cale?... Le-ai măsluit?

Nicolae : La 7 abia dai una puntatorilor. Dar nu face ca alaltăseară, să-ncepi a dormita pe la 12. Păzește-te mai cu osebire d-a bea vin, că este prea tare, l-am cercat eu; mai ocolește-ți rîndul și dă mereu carafa spre vecini... Vameșu Panait, după cercetările ce făcui, aflai că este un bețiv și jumătate, și cînd s-aprinde la cărți, dă și cămașa. Tistu, iar, asemenea. Este însurat de curînd ș-au luat zestre bunișoară. Pînă acu abia au tocat [1] a treia parte dintr-însa. Stonacealnicu Grigorie e beat de amoru Evgheniții, și ca amorezat, dă ce are la cărți ca să bată la ochi mai mult și să se arate mai cu avere. Ăștia sînt oamenii sau mai bine gîștele ce trebuie să le jumulim astă-seară.

Burdicescu : Bine, bătrînu nu joacă cărți? Măcar vro concină?... Să te pui tu la spatele [2] sale [3] și să-mi faci semnele știute cu care pîrlirăm astă-seară pă hagiu îla la cazin.

Nicolae : Să-ți spui, pentru bătrîn, din cîte putui afla, este lesne crezător și mai totdeauna să lasă a se tîrî de nas de nevasta-sa. O dată bine cu dînsa, el este casieru nostru. Trebuie însă să lucrăm cu energhie; toate trebuie să se sfîrșască în alte [4] două zile. Lăcomia nu este bună. Om lua d-aicea ce om apuca și ne vom face drumu înainte; că, după cum știi, la 30 ale lunii, care e poimîine, mi să împlinește termenul slugăriii și începe al tău. După învoiala

---

[1] PR : *bătu la tălpi.*
[2] Scris : *spate.*
[3] PR : *lui.*
[4] PR : *aste.*

noastră, trebuie să fim pe pămîntul Moldovii şi eu trebuie să întinz plasa spre Tecuci. Aflai că acolo este o fată de boierănaş cam cu ponosuri. Mă voi arăta ca ginere şi la învoială, Dumnezeu ştie cum oi potrivi-o. Ş-apoi vezi, mi s-au cam supărat cu slugăria. Aste 6 luni parcă fură 60 de ani.

Burdicescu: Adică mie-mi fu mai uşoară iarna trecută, cînd tu te răsfăţai pin soarelele Iaşului şi eu stam de vorbă cu feciorii p-afar'?... Cu toate că ne merse destul de bine, pentru că tu tundeai, rădeai în casă şi eu puricam p-afară pă îi bieţi ciocoiaşi [1], şi cu mărunţişu uneori te ajungeam pe tine la sumă.

Nicolae: Să-ţi spui, tu eşti ager la tăiatu cărţilor, eşti meşter la măsluitu lor, ştii să scoţi în sfîrşit paraua din piatră, povestea vorbii. Numai un lucru ai cam rău: eşti cam sfios, nu-ţi păstrezi bine caracteru. Adeseori îţi dai în petec. Cînd eşti boier supt nume de Burdicescu, ţi să pare că toată lumea ştie că tu eşti Costaiche şi fecior de cîrciumar. O căutătură mai ţintită, mai observatoare asupră-ţi, fără alt motiv poate decît al curiozităţii, te face de schimbi mii de feţe şi-ţi aduce spazmuri. Vezi, tu o să dai o dată de un om ager ş-o dată o să te trezeşti de unde eşti cocon, că te cerne în palme şi în brînciri [2]. Trebuie să fii cu sînge mai rece. Vezi-mă pe mine: cînd sînt sluga ta, ar jura cine mă vede că m-am hrănit toată viaţa cu mămăligă: umblet neîngrijit, căutătură leneşe, mişcarea mîinilor greoaie, glasul necioplit. Toate astea îmi sînt nişte scuturi puternice împrotiva oricării căutături cercetătoare. Cînd iar sînt boier: capul ţeapăn, mijlocul mlădios, umblet înfipt sau legănat, mîinile în necontenită mişcare, ochii micşoraţi, vorbă fără şir, fără temei, glasul piţigăiat. Astea sînt adevăratele caracteristice ale unui fanfaron, ale unui cioclovinaş, care joacă pe marele prin provinţii. Astea sînt tipurile care ne trebuie nouă.

Burdicescu: Poveţe sfinte, dar ce faci cînd te ştii cu ponosu în frunte! Parcă mereu îţi strigă cineva de la spate: „Costaiche, ado o jumătate oca de vin!" E, nene! Lesne e să

---

[1] PR: *copăiaşi.*

[2] PR: *în brînciuri; ba, zău, şi la grosu vreunei isprăvnicii sau poliţii.*

zici, dar anevoie să faci. Eu, ce de am vîndut cu şorţu dinainte la prăvălie la noi şi-mi vine greu să uit aşa lesne un trecut însemnat cu asprimea norocului. [1]

Nicolae: Poftim! Chiamă-l la masă să între supt masă. Bine, omule, dar eu nu am vîndut vîrlani cu copăiţa pînă în vîrstă de douăzeci de ani?... Ce nătărău eşti! Ce puţin cunoşti lumea... Da' bine, ast droi de oameni mai răsăriţi care-i vezi, gîndeşti c-aşa s-a născut?... E! nene, nu-mi spui că mănînci paie? Sofragii, ciocoi după calesci, pescari, cojocari, cîrciumari, pantofari, arnăuţi... Şi-apoi cu norocu şi cu împrejurările s-au făcut cum îi vezi, unii pă drept, alţii pă nedrept, unii prin slujbă, alţii prin linguşire, unii prin vrednicie, alţii prin nevrednicie, unii prin avere, alţii prin răpire. Şi astăzi îşi rotesc pîn lume şi sparie pă un nătărău ca tine care vede lumea cu ochi păiejenaţi. Măi Burdicescule sau Costaiche, noi ne-am întovărăşit de trei ani şi, bată-mă Dumnezeu, daca te cunoşteam pînă acum. Zău, eu te credeam cu îndoită valoare. Lipsele care le vedeam în tine le credeam din neîngrijire, dar nu din neştiinţă. Apoi eu te văz, frăţioare, mult îndărătu meu. Tu ai trebuinţă de lecţii multe, ca să te faci omul meu. Mă miram eu...

(S-aude un glas afar'.)

Glasul: Ţine colea nătărăule, că m-am prăpădit!...

Burdicescu: Oare cine să fie?

Nicolae: E bătrînu... Ţin-te bine. Acu am început a mă cam teme de tine. Să nu te dai de gol. Cere mereu la ciubuce ca să întru des pîn casă [2].

---

[1] PR urmează:

A r i a no. 4

Parcă tot mă văd cu şorţ,
Cu ocaua la tarabă,
Şi aud strigînd la spate:
„Kir Costache! dă degrabă!
Dă-ne vin, dă-ne piftie,
Dă o fleică pipărată,
Dă o vutcă, o iahnie,
Na băiete! Ţine plată".

[2] PR: *şi mai tacă din cea gură.*

SȚENA VII-lea

Coconu Andricu, Cocoana Catrina, Coconul Grigore[1], *intrînd, salutează fiecare pe Burdicescu, care răspunde cu un aer cochet către damă, dar înfipt*[2] *către bărbați*[3]

Andricu : Iată-ne și noi ! Cu plecăciune, la boieri. Tincuța și dv. boierilor, cu cinste, vă recomandez pe Coconu[4] Burdicescu, boier moldovean, care să întoarce de la București după ce au isprăvit niște trebi foarte interesante. *(Toți salută de-al 2-lea.)*

Grigore : Sîntem prea norociți că d-nul s-au înjosit a-și cheltui parte din frumoasele dumisale ceasuri prin provincia noastră.

Nicolae *(încet, ghioldind pe Burdicescu):* Deschide gura, nătărăule ! Zi verzi și uscate !

Burdicescu : Cinstea și norocirea este a mea, domnilor, că petrec într-o adunare de niște oameni ca dv... Pentru că noi, știți, rareori ne dăm de semeni, și prin urmare, cînd îi găsim, știm a-i prețui și a ne folosi de dînșii. Nu mă îndoiesc că demoazela Tincuța, care o să fie podoabă adunării de astă-seară, ne va ierta din greșeli, făcînd această grație streinătății noastre ; aducîndu-și aminte de proverbul : Cîte sate, atîtea bordeie.

Nicolae *(încet) :* O mînjișă la ceafă... Îți dăduși în petec.

---

[1] PR : *Cuconu Andricu, Tinca, Grigore.*

[2] Am adoptat cuvîntul din PR, pentru că în ms. e scris, probabil greșit : *în faptă.*

[3] PR urmează :

Aria no. 5

Corul

Ne-nchinăm cu plecăciune,
Boieriei dumneavoastră,
Și simțim cu voioiciune
Că cinstirăți casa noastră.

Tot orașul în mirare,
Vă aduce mulțumire
Și din noi, fieștecare
Vă salută cu cinstire.

[4] PR : *domnul.*

Andricu: Da, Tinco acu să te văz; cu d-lui să filonichiseşti, daca poţi. Asta e limba pansionului vostru: pă mine lesne mă învingi, că eu nu te înţeleg.

Tinca: Domnu este prea complezant ca să facă o dispută cu mine şi mai cu seamă cînd ştie că, învingîndu-mă, nu dobîndeşte mare laudă. Damele sînt făcute ca să se învingă; căci altfel le-aţi fi văzut dînd legi lumii.[1]

Burdicescu: Nicolae! Aprinde un ciubuc! Cu voia d-voastră!...

Andricu: Vai de mine! Fă-ţi toate tabieturile întocmai ca la d-ta... Ce să potriveşte...

Grigore *(Tincăi):* Fanfaronu ăsta nu-mi prea bate la ochi. Şi Dumnezeu să mă scoată mincinos...

Tinca: Uf! Grigore, eşti nesuferit cu supoziţiile tale.

Andricu: Pesemne că nevasta şi fie-mea să gătesc, de nu să văd. Destulă necuviinţă să ne lase singuri... Dar să trecem în salon; ne vom iscodi vro petrecere, pînă să ne complectuim. Poftiţi, boieri! *(Pişind, face loc Burdicescului, care trece îngîmfat.)*

Grigore *(ţiind pe Tinca):* Poftiţi dv... Noi vă eniţiem...

Andricu *(ieşind):* Grigore!... Iar sfaturi tainice?... cînd o să te laşi de diavolii?... *(Iese.)*

Grigore *(mergînd pînă la prag):* Cînd oi muri.

STENA VIII-lea

Grigore, Catinca

Catinca: Ce mă opriţi domnişorule?

Grigore *(aducînd-o în faţa stenii):* Tincuţo! Uită-te la mine drept.

---

[1] PR continuă:

Aria no. 6

Deşi susţine că triumfează
Tot sexul nostru în astă lume.
Dar el, din contra retrogradează.
Vă dau dovadă, exemple sume.

Avem noi sceptru, dar se sfărîmă
Acolo unde amorul tace
Şi-aşa zadarnic, noi ducem famă
Căci tot bărbatul ce vrea el, face.

Tinca: Ei, bine, poftim!

Grigore: Ei bine...

Tinca: Ei bine... Eşti nesuferit!

Grigore: Să n-ai parte de ce te-i ruga la Dumnezeu, spune-mi curat cum îţi prinse ochii pe omu ăsta?

Tinca: Eşti nebun?... Ia, un om!

Grigore: Un om? atîta numai?... Ceva mai încolo?...

Tinca *(vrînd să se ducă):* Pentru asta mă oprişi?... Eşti zînatec.

Grigore *(oprind-o):* Să mă vezi mort, ascultă-mă, Tinco: omu ăsta nu e ceea ce să vede.

Tinca: Are haz!... Dar ce e? Zmeu?...

Grigore: Ceva mai rău.

Tinca *(rîzînd):* Fugi încolo, nebunule, că mă sperii!... Ce-ţi veni astă-seară?... Ori unde am lipsit 6 zile la ţară, socoteşti că am şi năucit?...

Grigore: Tinco! Tinco!... Adevărat că te-ai prostit la ţară... Ei, bine, unde-i agerimea cea obişnuită a ochiului tău?... Zău, eu nu te mai cunosc. Să nu vezi tu că îsta e un şarlatan, un vagabond?...

Tinca: Tiii! Grigore, fugi că te-ai trecut astă-seară... De unde îţi vine ţie să nimireşti aşa p-un biet om?... Ori... a! a! proastă ce sînt! Ai cuvînt, Grigore, m-am prostit; să nu înţeleg eu pricina adevărată!...

Grigore: Poftim! Nu care cumva socotiţi că unde să sună că o să dea Andricu pe fie-sa după dînsul?... D-întîi, că aş fi un nerod, daca m-aş fi lăsat, sau m-aş fi mîhnit de alegerea care ar face unchiu-tău sau mătuşi-ta; al doilea, că sînt sigur că Evgheniţa nu o să fie atît de uşoară să-şi ia un bărbat după tava cu dulceaţă şi al treilea, fiind ea astfel, atunci nu mai este aceea ce credeam şi prin urmare nu o mai iubesc. Tu cunoşti sentimentele mele. Nu care cumva m-au ametit esterioru vară-tîi?... Eu am preţuit simţirea, amorul meu este în frumuseţea sufletului ei. Cînd voi vedea că m-am înşelat — departe de a mă face misantrop — îmi voi căta prin alta să împlinesc deşertul ce va lăsa ea în inima mea. Astea sînt ideile mele şi tu nu mă cunoşti de ieri.

Tinca: Nu mă poci pricepe. Dar de ce atîta ură?...

Grigore: Urăsc din suflet pe toţi mişeii, pe toţi vagabonzii, pe

toți șarlatanii, și daca aș fi fost un om bogat, mi-aș face o datorie să colind lumea și să rup măștile atîtor nemernici șarlatani, carii, prin frase meditate, prin duh împrumutat, prin tîrîre mișelească, să întroduc în casele lesne crezătorilor și înecă [1] adevăratele merite atîtor oameni de ispravă, atîtor bărbați onești, carii, descurajați că nu pot să-și facă o carieră, să tîrăsc prin pulbere, îngropînd cu dînșii talentele și meritele lor. *(S-aude un zgomot.)*

Tinca: Sîîî... Ce s-aude?

Grigore: Parcă e gura tistului.

(S-aude mai tare.)

Tinca: D-apoi e ceartă cumsăcade.

(S-aude și mai tare.)

Grigore: Ai și noi să vedem ce e. *(Vrînd să iasă, să întîlnesc cu Nicolae în cea mai mare neorînduială.)* Stăi, mă! Unde alergi? Ce e?

SȚENA IX-lea

Nicolae și *cei de sus*

Nicolae *(dregîndu-și frezura):* La nimica. Să dispută.

Grigore — Tinca *(ducîndu-se)*: Ce fel? asta e o gîlceavă. *(Ies.)*

SȚENA X-lea

Nicolae *(singur):* Aolio! Bată-te Dumnezeu, Burdicescule! Fir-ai al dracului de noroc!... Ne-am topit!... *(Uitîndu-se împrejuru-i.)* Și n-am pe unde fugi... Să sai pe fereastră, crapă fierea în mine. Ai! *(Zărind perdelile, le ia și le leagă de crucea ferestii și să cearcă să se lase jos. În minutul ce e jumătate coborît, Ion să repede din ușa de vizavi cu un par în mînă. Văzîndu-l, lasă paru repede și-l trage de păr în sus.)*

1 PR: *întunecă.*

SȚENA XI-lea

Ion, Nicolae

Ion *(tot de păr, trăgîndu-l)*[1]: Stăi aci, hoțule! Unde fugeai? Stăi! că ai de furcă.

Nicolae: Uf! uf! măiculița mea!... Mai ușur, păgîne, că m-ai prăpădit. Mai ușur, că viu singur.

Ion *(îl bagă în ștenă, țiindu-l tot de păr):* Stăi pe loc! că te dărîm. Da' unde umblai să-mi zbori?... stăi, nu te suci!

Nicolae: Mai ușor mă! Mai cu milă... Ce, Doamne iartă-mă?...

SȚENA XII-lea

Tot personagiu actului. *Tistul* în capul lor, îmbrîncind de spate pe *Burdicescu* care să află în cea mai mare neorînduială și rătăcit

Tistu: Poftim, poftim, arhon rachier, și nu te sfii.

Cocoana Mândica *(pe care o sprijine Tinca și Evgheniță):* Of! Dați-mi puțin odicolon că mor. *(Către Evgheniță.)* Mămușoară, de ce scăpași?... Dumnezeu aduse pe d. tistu, că cine știe ce să mai întîmpla.

Grigore: Asta să vă fie spre învățătură. Să nu vă mai încredeți așa lesne oricărui vagabond.

Tistu: Dar vedeți obrăznicie, ticălosu? Umbla să mă-ncurce... Parcă nu eram eu ăl de-l umflai în București și-l pusei în cărucioară de poște acu un an.

Ion: Istuia ce să-i fac? că-mi scapă...

Tistu: Lasă-l, să-i videm mutra mai bine; că mă tem că și pă ăsta o să-l cunosc.

Nicolae: N-ai de unde, boierule; eu sînt un biet sărac care mă hrănesc cu slujbă.

---

[1] Numele personajelor și indicația scenică lipsesc din manuscris. Ele au fost transcrise după *Portofoliul romîn.*

Cuconul Andricu *(întrînd repede)* : Unde-i ? Unde-i, ticălosul ?... *(Apropiindu-se de Costaiche, care șade cu capul plecat, la un colț.)* [1]Să întri în casele oamenilor cu titlu de boier, de strein ; ca să-i jefuiești de bani și de cinste ?... Să-i caute pîn pozînar ! [2]

Nicolae : Ait ! Ne-am topit !...

Evgheniția : Mama ! Paică mi să face mie rușine de rușinea lor... Zi-i lui papa să-i dea încolo, cu Dumnezeu.

Cocoana Măndica : Frate ! lasă-i în plata Domnului că destul le e rușinea ce pățiră ; nu-i mai defăima și mai mult.

Grigore : O Doamne, Cocoană Marghioalo [3] !... Cît de rău judeci dumneata felul îsta de oameni. Da' unde-i rușine la d-alde ăștia ?... Cine au perdut-o s-o găsească ei ?

Andricu : Să-i caute, să-i caute pîn pozînare [4]. Un om care nu să rușinează să-și schimbe numele cel adevărat și să se îmbrace cu vrednicii streine este destoinic a săvîrși orice necuviință, orce crimă.

Tinca *(lui Tistul)* : Cocoane Dumitraiche, dumneata măcar ocolește-i ; fă pe unchiu să le dea drumu, să nu le mai facă vro rușine, că parcă mi-e milă de dînșii. *(În astă vreme, să vede Burdicescu, că dă lui Nicolae [5] o hîrtie înfășurată, pe care el o refuză și, căzînd jos, trage băgarea de seamă a Coconului Andricu.* [6] *)*

Andricu : Mă Ioane ! Ia vezi ce e hîrtia aia ce căzu jos ? Ia dă-o încoace.

Ion *(pipăindu-o)* : E ceva tare.

Andricu *(luînd-o și desfăcînd-o)* : Dar asta ?... Ei, apoi, cocoană, ce te făcuși ?... Ia uitați-vă, boieri dumneavoastră... îștia sînt potlogari : mumeaua [7] de la ciubucu îl de antep [8] ; și hoțu ăsta auzind că o să-l cate, o dă feciorului, ca el să iasă cu față curată.

---

[1] PR continuă : *Pfii ! mascara bătrînă.*
[2] PR : *buzunar.*
[3] PR : *Măndico.*
[4] PR : *buzunare.*
[5] PR continuă : *pe sub ascuns*
[6] PR : *adunării.*
[7] PR : *imomeaua.*
[8] PR : *cel dinții.*

Evgheniţa : Ah ! Ce grozăvie !
Tinca : Ce ticăloşie !
Grigore : Ce nerușinare !
Tistu : Ce mişei ! Ce papugii ! Ăştia sînt de puşcărie. [1]
Nicolae *(cotindu-se* [2]*) :* Ticălosule !
Burdicescu : [3] Nemernice !
Andricu : Mă Ioane ! Să mi-i dezbraci pîn la pele ! Să-i caţi şi pîn cizme ! Ăştia sînt hoţi de codru, bre !
Cocoana Măndica : Of ! Imi vine isterico !... Mă duc.
Andricu : Şezi, chera mu ; şezi sa-ţi vezi pe recomandantu dumitale ! Iţi place ? Să-l facem ginere ? Ba zău, ce are flăcău ? Isteţ, bun de gura, are moşie în Moldova, face negustorie cu grîuri la Galaţi. ... Mă rog, cînd facem nunta ?... *(Către Burdicescu şi Nicolae.)* Afară !... Afară, crailor ! Vagabonţilor, mişeilor !...
Nicolae *(vrînd să fugă din mîinile lui Ion, care-l cată pîn pozînarele fracului) :* Lasă-mă, mă ticălosule ! Nu vezi că boieru ne porunceşte să ieşim afar' ?
Ion : Stăi, că-ţi rup măselile ! *(Către coconu Andricu.)* Cocoane, ţine colea : vezi astă tortoşe [4] ce mai este ? că e tot tare şi sună.
Andricu : Mistitimu chirie [5] ! Ştia m-au jefuit, soro, linguriţele ale bune... De unde le găsiră, că tu le aveai în ladă ?
Cocoana Măndica : Vai de mine !... E ! S-a sfîrşit, frăţico ! Ăştia sînt cu dracu.
Andricu : Dă-l de păr, mă ! Dă-l de păr !
Nicolae : Aoleo ! Aoleo !... Iartă-mă cucoane !
Toţi : Lasă-l ! Lasă-l !
Andricu : Afar', hoţilor ! Afar', crailor ! *(Dînd lui Burdicescu un ghiont rămîne cu favoritele în mînă.)* Dar asta ?... Ia vă uitaţi aicea ! Ia ieşi la lumină, mă ciocoiule ! Ia uitaţi-vă la el !
Toţi : Vai !... Barbă mincinoasă !
Nicolae : Ce bine ar fi fost să fi avut şi eu păr mincinos !...
Burdicescu : Ei bine, în sfîrşit, pînă cînd o să ţie asta ? Cine v-au dat dv dreptul să vă faceţi judecată singuri ?

---

[1] PR : *sînt demni de puşcărie.*
[2] PR : *dînd cu cotul lui Costache.*
[3] PR continuă : *asemenea.*
[4] PR : *tortoaşă.*
[5] Probabil *mnistitim kirie* — „adu-ţi aminte de mine, Doamne !" (gr.)

Nicolae: Şi să aduceţi şi la îndeplinire?

Tistul: Bine zic, d-lor; îştia sînt oamenii miei; nu mai are nimini treabă cu dînşii. Ioane, să-mi chemi un dorobanţ d-afară să-i fac teslim în mîna lui.

Nicolae *(ieşind în faţa ştenii):* Domnule, să am parte de cuvînt; n-ar fi mai bine să nu să mai facă zgomot? Să ştim numai noi singuri ce am păţit şi să ne daţi drumu să mergem pe unde am venit?

Toţi: Cocoane Dumitraiche! Cocoane Andricule! Lăsaţi-i în plata Domnului.

Tistul: Ba nu, domnilor, nişte asemenea mişei[1] trebuiesc pedepsiţi aspru, chiar pentru exemplu.

Nicolae: Ci lasă, cocoane; daca e numai pentru atîta, mai bine dă-ne drumu şi nu-ţi mai face păcat cu tinereţile noastre. Iar cît pentru esemplu, n-ai decît să cauţi, că găseşti ca d-alde noi, lumea e plină!

Burdicescu: Noi vă dăm făgăduinţă de cinste, că de acum înainte ne pocăim; eu chiar de mîine, leapăd haina lumească şi mă duc la călugărie.

Nicolae *(apart.):* Şi eu la Tecuci. *(Tare.)* Ş-apoi, zău, cocoane, prea aţi luat-o repede; nu ne-aţi lăsat nici măcar să ne dăm cuvintele.

Cocoana Mândica: Of! Îmi vine isterico! Tinco, Evgheniţo! Frecaţi-mă pă mîini.

Grigore: Dar ce cuvinte de îndreptare puteţi avea, cînd la stăpînă-tău în pozînar[2] am găsit imomeaua[3]? şi la tine linguriţile?

Nicolae: Eu nu zic ba.

Andricu: Ei, apoi?

Burdicescu: Apoi...

Nicolae: Ia taci, cocoane! Ei Doamne, boierule! D-apoi noi ne vorbiserăm, cu stăpînul meu, să vă facem o petrecere de scamatorie astă-seară; să sufle el în ladă şi linguriţele să vie în pozînar la mine, şi eu să suflu în lumînare şi imumeaua să meargă în pozînar la d-lui.

Cocoana Mândica: Ei, vezi, frăţico? Şi dumneata...

Andricu: Ia tacă-ţi gura, muiere! Poftim, mă rog, nu mi-l re-

---

1 PR: *oament.*

2 PR: *buzunar.*

3 PR: *imameaua.*

comandaţi de ginere?... Şi zi aşa, ai, logofete? stăpînătău să sufle în ladă şi linguriţele să vie în pozînari la tine?

Nicolae: Ai!...

Tistul: Şi Ion să te dea de păr şi linguriţele să iasă din pozînar să vie iar la stăpînul lor ăl vechi?...

Grigore: Şi asta se poate.

Nicolae: Că s-au putut!...

Andricu: Ei apoi tot atît! Aţi vrut să ne faceţi voi scamatorie şi v-am făcut noi.

Tinca: Ba cumsăcade!

Cocoana Mândica: Frăţico! Ascultă-mă şi pă mine, că-mi cade dambla. Să lăsaţi lucrurile cum stau; să nu le întindem mai departe.

Grigore: Şi eu tot aşa zic.

Nicolae *(luînd pe Burdicescu de mînă, să apropie de mijlocu ştenei şi să pun în genuche)*: De, vino, nu-ţi mai fie ruşine, că ce-i mai greu au trecut. Domnilor! Vedeţi înaintea voastră doi oameni pocăiţi cu desăvîrşire. *(Apart.)* Pînă ni-om vedea scăpaţi. *(Tare.)* Carii vă cer iertare pentru greşalele ce au făcut. *(Către Burdicescu.)* Zi ceva!

Burdicescu: Ce au făcut... *(Zicînd acestea, Burdicescu strănută tare, încît îi sar mustăţile cele false* [1]*.)*

Andricu: Ha! ha! ha!... Ia uitaţi-vă! ăstuia, încet, încet, o să-i iasă şi ochii.

Nicolae *(lui Burdicescu)*: Nemernicule! toate îţi merg pe dos. Tu trebuia să mănînci trînteala care am mîncat-o eu.

Toţi: Iertaţi-i! Iertaţi-i!

Andricu: Din partea mea îi iert; ducă-se dracului mai curînd.

Nicolae: Foarte mulţumim, boierule.

Tistul: Dar eu, domnilor, ca parte poliţienească, nu poci să-i las şi trebuie să-i dau la asprimea legilor.

Toate femeile: Cocoane Dumitraiche, fii bun... ne rugăm cu toatele.

Grigore: Vere Dumitraiche, uită pentru un minut că eşti tist.

Andricu: Pentru hatîrul meu.

Tistul: Ei, aid', daca e aşa. Însă cu o condiţie.

Nicolae: Boierule, nu se poate fără tocmeală?

Burdicescu: Taci dracului!

Nicolae *(apart.)*: Taci tu ticălosule! [2]

---

[1] PR: *ce le făcuse.*

[2] PR: *dracului.*

Tistu: Nu! Chiar în minutul acesta să treceți hotaru.

Nicolae: După obicei, cu căruță de poște, cu cheltuiala stăpînirii?...

Burdicescu: Bucuros! *(Apart.)* Nu mi-e pentru întîiași dată.

Tistul: Deocamdată să mă iertați de căruță, că nu vă poci sluji; nu voi să întru în forme, că altfel, desigur, întrați în pușcărie: așa cam pe sub mînă, să vă faceți nevăzuți; hotaru e la zece pasuri. In Moldova puteți, daca nu v-ați săturat, să vă eczersați din nou meseria. Sînt sigur că și acolo vă găsiți Băcăul.

Nicolae: Nu știu daca d-lui mai are poftă de scamatorii: cît pentru mine, sînt sătul pînă în gît; mi-au ieșit pin păr, povestea vorbii.

Burdicescu: Eu mă duc la călugărie; părăsesc astă lume zadarnică.

Andricu: Ce-o să faceți, faceți mai curînd, vă poftesc, că-mi vine cu greu să vă mai privesc.

Nicolae: Foarte mulțămim de bunătate și vă rugăm de iertăciune.

Cocoana Mândica: Păcat de tine, ticălosule! Bunătate de flăcău, să te ții de blestămății.

Nicolae: Apoi de, cocoană dragă, dac-așa mi-au fost norocu... Sînt născut în zodia berbecului.

Tinca: O să mori în vro pușcărie.

Nicolae: Să nu te-auză D-zeu, coconiță; păcat de tinerețile mele. *(Către Burdicescu.)* Aid', cucoane; ia-ți adio de la dumnealor că eu m-am îmbrățoșat cu Ion.

Burdicescu: Vă părăsesc cu mare mîhnire, dar crez că pocăința mea o să întoarcă inimile dv, care acum s-au hainit cu totul asupră-mi și...

Andricu *(lui Ion):* Dă-i afară, măi Ioane! că îștia sînt obraznici; nu înțelege de cuvînt. Afară crailor! numai coloverențile vă lipsesc. [1]

[1] PR continuă:

Aria no. 7

Corul

Afară crali, strengarii, hoții!
Cotcari nemernici ce n-au rușine;
Afară trîntori, căci numai morții
Nu cată l-a voastră înșelăciune!

Cu haine bune, inele, lanțuri,
Pornirea voastră cea mișelească
Ascundeți, însă, adesea-n șanțuri
Căderi de goana dumnezelască.

Ion *(îmbrîncindu-i):* Aid', aid'! nu înnădiți vorba.
Burdicescu și **Nicolae** *(salută și să duc) :* Să dea Dumnezeu să nu ne mai vedem niciodată. *(Ies.)*
Andricu : Derbedeii dracului!

STENA XIV[1]

Tistul *(mergînd pe ușă):* Măi ceaușilor! *(Să iveşte un dorobanț.)* Ado ciubucu la mine... Ia-te după îşti doi domni ce să duseră acum şi nu-i slăbi, pînă nu-i trece dincolo în Moldova.
Ceaușul : Am înțeles. *(Să duce.)*
Tistul : E! cocoanelor şi boieri! Ce mai ziceți dumneavoastră despre lume? Cum vă pare comedia de astăzi? Văzurăți cît de rea şi primejdioasă este lesne-încrederea[2]? Văzurăți unde putea s-ajungă, de nu mă întîmplam să viu eu astă seară p-aici.
Andricu : Apoi dumneaei ni-i colăcise[3] şi-i aduse în casă. Eu, biet, daca deschiz gura, să zic vrodată cîte ceva, îmi sare în cap. Zice că opresc norocirea fi-sii şi că o s-o țiu în casă pînă o împleti cosiță albă.
Cocoana Măndica : Da' bine, eu năzdrăvană sînt? De unde să-mi vie în gînd că d. Burdicescu este un hoț care colindă țările supt felurite nume? Ş-apoi care mumă nu dorește să-şi vază copila căpătuită.
Andricu : Tocmai pentru că dorești să-ți vezi copila căpătuită, tocmai pentru că e atît de greu să cunoască cineva pe oameni şi mai cu seamă tu, trebuie să te laşi după sfaturile şi chibzuirile mele. Şi eu tot aşa ca tine doresc şi gîndesc, că nu-i sînt tată vitreg. D-acu, mă rog, să nu te mai amesteci în alegerile ce voi face, să-ți cați de bonete şi spițuri. Evgheniță, copila mea, vin' la tată-tău. *(Evghenița se apropie.)* Spune-mi, fata mea, eşti tu cu minte? Te laşi tu după alegerea mea care voi a face?
Evghenița : Papa! d-ta poți dispoza de soarta mea, fără a mă întreba pe mine.
Grigore : Ba nu, că atunci ar fi o tiranie.

---

[1] PR continuă : *Aceiaşi, afară de Nicolae şi Burdicescu.*
[2] PR : *cea de lesne încredere.*
[3] PR : *nu-i colăceşte.*

Andricu: Aşa, ai?

Tinca: Vezi bine.

Andricu: Te-ai amestecat şi tu, veveriţo?

Tistul: Cocoana Tinca are rezon să s-amestece, că şi pe dumneaei o cam aşteaptă o asemenea soartă şi ar vrea ca legile ce s-ar croi, să fie favorabile.

Tinca: Cocoane Dumitraiche, nu e locu şi vremea aici unde aş putea să-ţi răspunz.

Tistul: Te-ai supărat? Nu mai vorbesc.

Cocoana Mărdica: Cît pentru mine, eu de astăzi nu mă mai amestec; fă tu ce ţ-o plăcea, pă mine nici să nu mă mai întrebaţi... Eu voi juca la nuntă.

Grigore şi Tistul: Şi noi asemenea.

Andricu: Evgheniţo! Ia fă-te încoace! *(Ii şopteşte la ureche Evgheniţii. Ea îi sărută mîna şi pleacă ochii în jos, alergînd către ai casii.* [1])

Grigore [2]: Oare ce i-o fi şoptind?

Tistul [3]: Dracu ştie!

Andricu: Atît îmi e destul. Răspunsul tău îmi fu destul de viu deşi nu să făcu prin vorba. Cucoane Grigore! Dumneata cunoşti prieteşugul ce ne leagă cu răposatu taică-tău, încît, la moarte-i, chiar pă mine mă alese epitropul tău. D-ta, în vîrsta în care te afli şi în poziţia în care stai astăzi, cu averea cît şi cu cinstea, îţi trebuie o fămeie.

Grigore: Eu nu zic altfel.

Andricu: Fără dar a lungi vorbă mai multă, cunoşti zestrea ce am hotărît pentru fi-mea. Ce zici?

Grigore *(sărutîndu-i mîna):* Răspunsul meu este chiar acela a fiicii d-v. Crez că cunoscîndu-mi starea mai bine de cît oricare altul şi mai mult de oricine dorind fericirea fiicii dumitale, vei pune lucrurile astfel la cale încît mie să nu-mi rămîie cuvînt de pricinuire.

Tistu: Bravo! Bravo! Sărutaţi-mi şi mie mîna, că de nu eram eu nu să făcea nimica.

Tinca: Adevărat.

Cocoana Mărdica: Veniţi lîngă mine, copiii mei.

Andricu: Ce, tot te mai ţine isterico?

Cocoana Mărdica: Dă-mi pace, frate; nu mai am nimica.

---

[1] PR: *la mă-sa.*

[2] PR continuă: *încet lui Tistu.*

[3] PR continuă: *asemenea.*

SCENA XV[1]

Nicolae şi cei de sus[2]

Nicolae *(băgînd capul cu sfială pe uşe*[3]*)* : Şî, şî... mă băiete... Mă, naşule Ioane !

Cu toţi : Dar îsta ce mai vrea ?

Andricu : Tot p-aicea, măi, berbantule ?

Nicolae : Cucoane, mi-am perdut pasportu, cînd glumea Ion cu mine.

Tistu : Tu şi paspórt ? Ieşi afară ! c-apoi îmi iau vorba îndărăt, mori în puşcărie... Aid' ! Cară-te.

Andricu : Aidem noi cu toţi în salon şi să ne fie această întîmplare spre învăţătură ; să ne deschidem ochii la musafirii ce ne vin ; că cei răi să prăsesc ca ciulinu.[4] *(Către Ion.)* Ioane ! Domnului fă-i vînt pă scară. *(Ies cu toţi.)*[5]

Ion *(să vede împingînd pe Nicolae care se cam opune zicînd)* : Mai e ţară şi în Moldova nu numai în Valahia !

(Cortina să lasă.)

Fine

---

[1] Scris greşit : *XVI.*

[2] PR : *Acelaşi — Nicolae.*

[3] PR : *vtrînd capul pe uşă.*

[4] PR : *căci să prăsesc ca ciulinu şi trebuie să ne păzim de ei ca de foc.*

[5] PR : Scena se termină astfel :

A r i a no. 8

Corul

Să ne fie-nvăţătură
Şi să ţinem bine minte ;
Că în lume, în natură,
Un proverb de loc nu minte.

Să păzim a lui sfinţire
Şi să ţinem minte bine :
Pe „Coţcari", pe răi din ţire,
Să-i lovim ; căci se cuvine.

Nicolae *(lese îmbrîncit de Ion şi zice zîmbind) : Mai e ţară şi în Moldova, nu numai în Valahia !*